

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
СЕРТИФИЦИРАНА СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО ISO 9001:2008

1051 СОФИЯ, УЛ. "ТРИАДИЦА" № 2, ТЕЛ: 8119 443, ФАКС: 988 44 03, WWW.MLSP.GOVERNMENT.BG

ДО

Г-ЖА ЦЕЦКА ЦАЧЕВА
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ОТНОСНО: Актуализиран проект на Закон за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) нееднократно е заявявало подкрепата си за реформа в системата за детско правосъдие и разработването на изцяло нова нормативна рамка, която да предложи концептуално различен подход в осигуряването на подкрепа на децата, извършили противоправно деяние или попаднали в обхвата на действащия Закон за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Новият специален закон в тази област следва да отчита в достатъчна степен спецификата на проблемите на тези деца, които са много по-комплексни, като това предиколлага преди всичко изграждане на реален капацитет за оказване на подкрепа и работеща система, която да пасочи своя ресурс именно към тази целева група деца. Тази специфика палага много добро регламентиране на взаимодействието на ангажираните институции при ясно разпределение на ролята и отговорностите по между им, както и изграждане на реален капацитет за работа с децата, което е основен недостатък на действащата система.

Предоставеният ни за становище актуализиран проект на Закон за отклоняване от наказателно производство и налагане на възпитателни мерки на непълнолетни лица (ЗОПШВМШЛ) предвижда реформа, засягаща в голяма степен както системата за социални услуги, така и системата за закрила на детето. Притеснително за нас е, че в предоставения ни проект не са взети предвид най-съществените коментари и бележки, дадени от страна на МТСП в хода на проведената през 2016 г. съгласувателна процедура по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация (писмо наш изх. № 0409-159/25.10.2016 г.). В представената ни таблица за отразяване на становищата и бележките, получени в хода на съгласувателната процедура по чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, не са посочени мотивите на Министерство на правосъдието за приемането на концептуалните ни бележки и коментари, които са подробно аргументирани в цитираното писмо. С оглед представения ни актуализиран законопроект, обръщаме внимание на следното:

На първо място, основните ни принципни притеснения са свързани с обхвата на законопроекта, от чието приложение поле са изключени децата до 14 години. Не приемаме аргументите, че поради показателната несотговорност на тези деца спрямо същите не следва да бъдат прилагани мерки по този закон. Напротив, законопроектът следва да предвиди специфични подкрепящи мерки за тези деца, тъй като те също имат право на професионална подкрепа, която да отчита както възрастовите характеристики, така и проблемите на тези деца и причините, довели до извършване на противоправни деяния. Това, че едно дете не носи наказателна отговорност за своите противоправни деяния, в никакъв случай не означава, че то няма същите проблеми като детето над 14 г., както и че причините, довели до нарушението, не са идентични. Не считаме, че спрямо тях следва да се прилагат същите надзорни мерки, както за децата над 14 г., както и не считаме, че трябва да се настаняват в затворен тип заведения, по предложеният законопроект следва да регламентира специфична подкрепа на малолетните правонарушители, извършили престъпления, чрез подходящи форми и програми за психологическа подкрепа, подходящи консултативни и подкрепящи услуги, в които да се работи с децата и с техните семейства. Тези услуги следва да бъдат интегрирани.

На следващо място, не подкрепяме отъждествяването на предложената възпитателна мярка „специален надзор от приемно семейство“ с мярката за закрила по реда на Закона за закрила на детето (ЗЗД) „настаняване в семейство на роднини и близки“ и „пастаяване в приемно семейство“. Автоматичното прилагане на мерките за закрила по реда на ЗЗД за целите на закона не е удачно и крие риск от неефективност. Мерките за надзор се предприемат в определени случаи и за определен кратък срок, като те имат санкциониращ или ограничаващ свободата на непълнолетния извършител ефект. Осигуряването на семейна среда за деца с противообществени прояви, изведени от биологичните си семейства, е съществено различно по отношение на целите на подобна мярка. Различни са и лицата, които следва да я осигуряват, тъй като тяхната роля е по-скоро с наставнически функции, необходима с специфична подготовка и умения за работа с тези деца. Не на последно място – с цел да се насърчи и обезпечи мярката, е необходимо да се предвиди и подходящо заплащане на такива семейства. Непрецизно и нецелесъобразно е предложението в законопроекта процесът по набиране, подбор, обучение и финансиране на специализираните приемни семейства да се осъществява от дирекции „Социално подпомагане“, а контролът – от Службата за възпитателна подкрепа. Считаме, че в случай, че в законопроекта остане предложението за налагане на възпитателна мярка специален надзор от „специализирано приемно семейство“, то механизъмът свързан с набирането, подбора, обучението, финансирането и контролът на дейностите за тези семейства следва да се осъществява изцяло по реда на този закон, като цялостният процес следва да се администрира от Службата за възпитателен надзор. По този начин няма да има законова пречка Службата да бъде страна по договора, сключен със семейството.

Като най-сериозен пропуск на законопроекта отчитаме липсата на услуги, специално насочени към децата в конфликт със закона - както консултативни и подкрепящи, така и специализирани интегрирани услуги. Изключение с предвидената резидентна услуга „Център за възпитателен надзор“. Считаме, че за да бъде ефективна работата с децата от разглежданата целева група, следва да се развие и да е наличен съответният ресурс и специалисти за комплексна работа с тях, т.е. да бъдат създадени интегрирани услуги за работа с тези деца. Междусекторният подход с изключително важен и ключов за изграждане на ефективна система, за подобряване на подкрепата и задоволяване на потребностите на децата с противоправно поведение. Основното ни притеснение е, че законопроектът не предвижда никакви подкрепящи мерки и услуги за децата, като се разчита на наличния ресурс в социалната, здравната и образователната система, без да са налични специализирани услуги за работата с тях и техните

семејства. Социалните услуги не можат да отговорат в пълна степен на потребностите на децата в конфликт със закона, а в системата липсват специализирани социални услуги за тях и финансов ресурс за тяхното създаване. Очакванията, че без никаква допълнителна финансова обезпеченост и ресурс системата на социалните услуги ще поеме работата с тези деца, са нереалистични.

Считаме, че в сегашната си форма законопроектът не предвижда ефективно реформиране на системата за детско правосъдие. Така например в дейността на Службата за възпитателска подкрепа не се предвижда ресурс за директна работа с децата. Не са посочени и мерките и програмите, които ще реализира тя, независимо, че в законопроекта се споменават тези програми. Предвид липсата на каквато и да е яснота относно реалния капацитет на новата структура за работа с децата в конфликт със закона за реализирането на предвидените предимно информационни, организационни и координационни функции, считаме, че в закона следва да се уредят и въпросите, свързани с професионалния капацитет на Службата, като в нея се включат различни специалисти (психолози, педагози, социални работници), а не само възпитатели.

Друго концептуално различие е по отношение на мястото, отредено на системата за закрила на детето и в частност на отдели „Закрила на детето“ (ОЗД) към ДСП в законопроекта. На социалните работници се вменяват редица нови и несвойствени ангажименти, без да се прецизира и анализира по какъв начин ще се обезпечат те и как ще се укрепи капацитета на системата за закрила на детето за работа с деца в конфликт със закона. Извън това, механизмите за въздействие на системата за закрила в лицето на ОЗД не са нито надзорни, нито ограничителни – те са изцяло подкрепителни. Подкрепата, която отделите оказват и могат да оказват, е само в рамките на техните функции и компетентност. Чрез мерките за закрила, прилагани от ОЗД, социалната система може да подкрепи едно дете и едно семейство за по-добра семейна среда, но не и да спомогне за превенцията на противообществени прояви и извършването на престъпления.

Считаме, че предстоящото изготвяне на оценка на въздействието е изключително важно, като сме на мнение, че тя следва да включва освен задълбочен анализ и оценка на ресурсите, които ще са необходими за прилагането на законопроекта, така и потенциалния му ефект върху всички ангажирани страни – отделните ангажирани органи и системи, децата и техните семейства.

С оглед на гореизложените принципи коментари, предоставям на Вашето внимание и следните бележки и предложения по законопроекта:

1. По наименованието на проекта на ЗОНПНВМНД:

В контекста и във връзка с приципните ни коментари по отношение на обхвата на законопроекта, предлагаме да се прецизира и обсъди промяна в наименованието му.

2. По чл. 2:

Следва да се изясни използвания термин „интегриране в обществото“ за целите на закона, като се дефинира в Допълнителните разпоредби.

3. По чл. 4:

Считаме, че обхватът на законопроекта следва да се прецизира, като се включат и малолетните деца, извършили престъпления. Предлагаме в съответствие с разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от Наказателния кодекс да се добави нова точка: „малолетни деца, извършили общественонеопасни деяния“.

4. Предлагаме да се създаде нов член: „Подкрепа и възпитателни мерки за малолетни деца“:

Необходимо е да се предвиди в кои случаи и за какви престъпления спрямо малолетните лица следва да се прилагат мерки за подкрепа. Предвид характера на някои от мерките, предвидени за непълнолетните лица, като например предупредителни

или една част от възстаповяващите мерки, считаме, че те биха могли да се приложат и по отношение на малолетните деца, с цел насърчаване на законосъобразно поведение и предотвратяване на риска от повторност на деянието. Считаме, че е целесъобразно да се разпишат конкретни мерки за подкрепа, които новите органи по законопроекта могат да окажат за подкрепа на малолетните деца, както и комплексни мерки от страна на останалите ангажирани системи - социалната, образователната, системата на МВР и т.н. За малолетните деца не следва да се предвиждат ограничителни и рестриктивни възпитателни мерки, като например настаняване в център за възпитателен надзор. Мерките за тези деца трябва да са само подкрепящи и щадящи, съобразно възрастта и степента им на развитие.

5. По чл. 7:

В ал. 3 са посочени органите, които ще участват при разработването на стандарти за специалистите, работещи в системата за наказателно правосъдие за непълнолетни, като са включени и „съответните професионални организации“, което не дава яснота кой именно ще са тези организации.

6. По чл. 15:

Не подкрепяме в цялост предложените възпитателни мерки за специален надзор и редът за налагането им, а именно специален надзор от роднини или близки и от специализирано приемно семейство. Както посочихме в принципните ни коментари, подобно отъждествяване на възпитателните мерки по законопроекта с мерките за закрила по ЗЗД - „настаняване в семейство на роднини или близки и „настаняване в приемно семейство“ е неприемливо. Мерките за закрила, прилагани по реда на ЗЗД, преследват коренно различни цели от възпитателните мерки. Те целят отглеждането и възпитанието на детето в семейна среда и нямат санкциониращ или ограничаващ свободата на непълнолетния извършител ефект. Автоматичното им прилагане за целите на закона не е удачно и крие съществен риск за неефективност. Мерките за закрила „настаняване в семейство на роднини или близки“ и „настаняване в приемно семейство“ по ЗЗД не следва да се прилагат като форми на възпитателни ограничителни мерки, които преследват коренно различни цели. Механизмите за въздействие на системата за закрила в лицето на ОЗД не са нито надзорни, нито ограничителни - те са изцяло подкрепящи.

С оглед на гореизложелото, предлагаме т. 3 и т. 4 на ал. 1 да бъдат отменени или да бъдат прецизирани. При втория вариант считаме, че е целесъобразно ако се предвиждат подобни „специализирани присмни семейства“, то механизмът свързан с набирането, подбора, обучението и финансирането на дейностите за тези семейства, да се осъществява по реда на този закон, а не по реда на ЗЗД, с цел разграничаването им от сега функциониращите присмни семейства по ЗЗД. Предлагаме семействата да бъдат набирани, оценявани и обучавани от Службите за възпитателна подкрепа и да бъдат вписвани във воден от тях регистър. Тези семейства трябва да имат точно определени задачи и цели и децата да се настаняват там само временно.

7. По чл. 16:

Текстът на ал. 2 следва изцяло да е съобразен с функциите на ДСП, съгласно действащото законодателство. Не е от компетентността на ДСП да установят капацитета на родителя, настойник/попечител да осигури надзор. В тази връзка предлагаме следната редакция на ал. 2: „Капацитетът на родителя, настойника/попечителя да осигури надзора се установява от Службата за възпитателна подкрепа, със съдействието на дирекция „Социално подпомагане“ и други специалисти при необходимост“.

8. По чл. 18:

Предлагаме, текстът да бъде прецизиран. В контекста на мотивите, посочени по т. 6, не подкрепяме предложените възпитателни мерки за специален надзор от близки и роднини и специализирано приемно семейство, вписано в регистъра на утвърдените

присмпи семейства по реда на ЗЗД, както е посочено в ал. 3. Осигуряването на семейна среда за деца с противообществени прояви, изведени от биологичните си семейства, е съществено различно по отношение на целите на подобна мярка, капацитета на лицата, които следва да я осигуряват, тяхната подготовка и не на последно място – възможността да се насърчи и обезпечи мярката, включително и с подходящо заплащане на такива семейства, което не е предвидено в законопроекта.

При налагане на възпитателната мярка за специален надзор от присмпо семейство неизяснена остава ролята на приемните родители и какво точно се цели да бъде постигнато с подобна мярка. Не намираме за удачно предложението, свързано с възможността за разглеждане на социалната услуга „присмна грижа“ като алтернативна мярка за надзор. Приемна грижа е отглеждане и възпитание в семейна среда на дете, което е настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство. Целите на приемната грижа са съществено различни от надзорните мерки. Мерките за надзор се предприемат в определен случай и за определен кратък срок, като те имат санкциониращ или ограничаващ свободата на непълнолетния извършител ефект.

Предвиденият срок за налагане на мярката също не е съобразен със спецификата на приемната грижа, която всъщност цели да осигури семейна среда за детето до когато е необходимо и докато не се намери по-подходяща алтернатива за детето. Подобен срок не е съобразен с интереса на детето, необходимостта от адаптация, привързаност и други съществени фактори. Неизяснени остават и въпросите какво ще се случи с непълнолетното лице след изтичането на срока не само на разглежданата мярка, но и на останалите възпитателни мерки. Липсват разписани механизми за оказване на последваща подкрепа, рехабилитация и ресоциализация на детето. По отношение на тази възпитателна мярка предлагаме да се разпишат и конкретни ангажменти на Службата за възпитателна подкрепа (с оглед предложението ни на стр. 2 относно мярката „специален надзор от приемно семейство“).

9. По чл. 19:

Текстът на разпоредбата не е в съответствие с действащото законодателство в сферата на социалните услуги. Независимо, че в него императивно е заложено, че доставчици на социални услуги са организации, всъщност около 80 % от доставчиците на социални услуги са самите общини. Именно общините планират, управляват и предоставят социалните услуги, делегиращи от държавата дейности на местно ниво, съобразно потребностите на населението, тъй като услугите са децентрализирани. Няма как общините да бъдат задължени да развиват такива услуги. Отново акцентираме на факта, че социални услуги за деца в конфликт със закона не са налични и няма специално създадени услуги за тази целева група деца. Социалните услуги предоставят подкрепа – психологическа, консултативна и др., по не могат да оказват въздействие върху противоправното поведение защото това предполага една по-специфична работа с детето.

Считаме, че за да бъде ефективна работата с децата от разглежданата целева група следва да се развие и да е наличен съответният ресурс и специалисти за комплексна работа с тях, т.е. развитие на интегрирани услуги, междусекторен подход и взаимодействие в работата с тези деца.

10. По чл. 23:

При приемане на коментарите ни по т. 6 и т. 8, приемаме разписаните в законопроекта функции на Националната служба за възпитателна подкрепа. Следва обаче да се отбележи, че функциите посочени в ал. 4, т. 3, 7, 9, 12 и 13 не са в синхрон с действащото законодателство за закрила на детето и социалните услуги и следва да бъдат прецизирани.

1. В ал. 4, т. 3 е предвидено Националната служба за възпитателна подкрепа да осъществява контрол на дейността на общините и юридическите лица при изпълнението на програмите и мерките по закона. Предвид факта, че в законопроекта

не са посочени конкретни програми и мерки, които да се реализират от органите по закона, считаме разпоредбата за непрецизна. От друга страна и предвид заложеното, че подкрепа за децата в конфликт със закона ще се осъществява в действащи услуги по Закона за социално подпомагане и Закона за предучилищното и училищното образование, то за тях вече е предвиден ред и органи за осъществяване на контрол. Не става ясно и какъв контрол ще осъществява Националната служба, например в социалните услуги, още повече, че те не са профилирани за целевата група деца в конфликт със закона и респективно не съществуват критерии и стандарти за качество на подобна услуга, чиято спазване да бъде контролирано. В допълнение, не считаме, че следва да се регламентират нови органи, упражняващи контрол на социалните услуги, които не са предвидени в специалното законодателство.

2. Съгласно разпоредбата на ал. 4, т. 7 Националната служба ще организира проверки за спазване на правата на детето при изпълнение на мерките по закона. За подобна дейност обаче е създадена специална структура - Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД), като не считаме за целесъобразно дублирането на функции на две административни структури на бюджетна издръжка. В случая Националната служба следва да осъществява контрол за законосъобразност върху дейността на органите по законопроекта, който обаче да е различен от този, който е от компетентността на ДАЗД.

3. Разпоредбите на ал. 4, т. 9, 12 и 13 не са в съответствие със законодателството в сферата на социалните услуги. Контролът и координацията в сферата на социалните услуги, включително и пряко частните доставчици на социални услуги, е уреден в Закона за социално подпомагане, Закона за закрила на детето и подзаконовата нормативна уредба към тях. Новосъздадените органи по закона не биха могли да осъществяват подобни функции, тъй като това са две отделни системи. насърчаване на взаимодействието помежду им трудно би могло да се осъществи чрез предвидения в законопроекта механизъм. Предвид факта, че няма специално посочена социална услуга за децата в конфликт със закона, респективно липсва и методология за предоставянето на такава услуга, не е ясно на какво основание ще се прави предложение за отнемане на лиценз.

11. По чл. 24:

Предлагаме в ал. 4 конкретно да се посочат специалистите, които следва да участват в скипа на Службата за възпитателна подкрепа – не само възпитатели, но и педагози, психолози, социални работници и други при необходимост.

12. По чл. 25:

Липсва яснота относно функциите на Службата и капацитетът ѝ за работа с деца в конфликт със закона. Не са посочени и мерките и програмите, които ще реализира тя, независимо, че в законопроекта се споменават тези програми (чл. 2, 3, 19, 20, 23 и т.д.).

В контекста на бележките ни по т. 6 и 8, текстът регламентиращ участието на Службата за възпитателна подкрепа в обучението и подкрепата на специализирани приемни семейства в този си вид не съответства на разпоредбите на законодателството по закрила на детето и на механизма за предоставяне на услугата приемна грижа, поради което следва да бъде прецизиран. Обучението на приемни семейства предвид факта, че приемната грижа е форма на социална услуга, се извършва в социални услуги по специално утвърдена програма.

Поради липса на достатъчно яснота относно реалния капацитет на новата структура за работа с децата с противоправно поведение за реализирането на предвидените по чл. 25 предимно информационни, организационни и координационни функции, считаме, че в закона следва да се уредят поне основните въпроси, свързани с техния капацитет. Считаме, че ролята на подобна структура следва да е много по-ясно изразена и както вече бележехме, в нея да се предвидят и други специалисти, освен възпитатели. В противен случай нейната ефективност няма да е по-висока от тази

на сегашните Местни комисии за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните от гледна точка на реалния капацитет за работа с децата в конфликт със закона. Предлагаме да се разпишат конкретни дейности, които Службата следва да осъществява за директна работа с децата, насочени към превагтивна и консултативна работа, оценка на потребностите, придружаване, наставничество/менторство, индивидуална психологическа и педагогическа подкрепа, програми за рехабилитация и ресоциализация, организиране на семейни/фамилни конференции, насочване към подходящи програми и мерки, съдействие при разрешаване на проблемите от различен характер и други, включително в сътрудничество със специалисти от ангажираните секторни политики – образователна, социална, здравна и други при необходимост.

13. По чл. 26:

Считамс, че функциите и ролята на специализираните полицейски служители и инспекторите за работа с деца следва да бъдат подробно уредени. В сегашната редакция законопроектът не дава представа за мястото им в системата на отклоняването, създадена по закона. Предвид факта, че тези специалисти са ключови за реформата, е важно ангажиментът по уреждане на дейността им да не е единствено на министъра на вътрешните работи.

14. По чл. 37:

Считамс, че следва да се даде яснота какво точно да е поне минималното съдържание на разработвания от семейния съвет индивидуален план. Считаме, че е целесъобразно в подзаконовата нормативна уредба да бъде разработен примерен вариант (образец) на индивидуален план. Разпоредбата на ал. 4 следва да се прецизира по начин, който да не порожда неясноти по отношение на функциите на отделните органи по закона във връзка с изпълнението на заложените в плана дейности (по т. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9 на ал. 4).

15. По чл. 40:

Не става ясно какво точно се има предвид в посочената в ал. 4 несъвместимост на мерките за закрила, определени по реда на ЗЗД и наложената възпитателна мярка. Това от своя страна е предпоставка за неяснота по отношение на действията, които следва да се предприемат от отговорните институции и планиране на бъдещите насоки за работа. Предлагамс текстът да се прецизира и терминът „несъвместимост“ да бъде дефиниран в допълнителните разпоредби на законопроекта.

16. По чл. 47:

Считамс, че ал. 4 е много общо формулирана и не става ясно кои са тези институции и организации за общественонормална дейност. Предлагамс същите да бъдат конкретизирани.

17. По чл. 48:

По отношение на ал. 3, не считаме за уместно ОЗД да бъдат ангажирани с подобни общи и неясни дейности още повече, че тук са предвидени и културни занимания. ОЗД е орган за закрила на детето, който изпълнява точно определени функции, предвидени в ЗЗД, но заедно с всички останали органи по закрила, които са извън системата на Агенцията за социално подпомагане. Органи за закрила на детето са и министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, министъра на здравеопазването, министъра на образованието и науката, министъра на културата и други. В тази връзка, както и предвид принципните ни коментари, считаме за неудачно ОЗД да извършват несвойствени дейности по този закон, да изготвят планове и споразумения за залагане на възпитателни мерки. В допълнение, ако под доставчици на услуги по ал. 4 се има предвид доставчици на социални услуги, не подкрепяме да се въвежда ангажимент на системата от социални услуги да обезпечат програмите и мерките по закона. Освен това, няма механизъм, по който Службата за възпитателна подкрепа да насочва към ползване на социални услуги. Неизяснен остава и механизъмът, по който ще се сключват посочените „специални споразумения“.

18. По чл. 54:

В контекста на становището, коментарите и предложенията ни по т. 6 и 8, предлагаме наименованието на мярката „Изпълнение на специален надзор от роднини и близки или специализирано приемно семейство“ да се прецизира, с цел избягване на аналог и приравняване със семействата на роднини и близки и приемните семейства по ЗЗД. Освен това, ДСП не е орган по закона и няма функционални компетенции да урежда изпълнението на възпитателни мерки. Това противоречи на тяхната роля и отговорност, както и с възможностите им да подкрепят децата и техните семейства. В този смисъл, обща цел на предвидените възпитателни мерки, макар и падащи психиката и емоционалното развитие на детето, е да въздействат върху неприсмливото поведение на детето и да не допуснат неговата повторяемост. Отново акцентираме, че настаняването в приемно семейство като мярка за закрила по смисъла на ЗЗД не носи белег на рестрикция и няма за цел да въздейства възпитателно и контролиращо спрямо деца с противоправно поведение и/или извършители на престъпление. Обучението на приемните родители не включва предоставяне на специални грижи за деца с девиантно поведение, за да се предвижда глоба при неизпълнение на заложените в ал. 3 и 5 на чл. 54 ангажименти.

В допълнение и в контекста на белжките ни по т. 8, отбелязваме, че неprecizen и несъобразен с действащото законодателство в областта на закрилата на детето и социалните услуги е текстът на ал. 2 на чл. 54, а именно, че Службата за възпитателна подкрепа, ДСП и семейството сключват договор, който урежда и условията за изпълнението на възпитателната мярка. При приемане на коментарите ни по т. 6 и 8, предлагаме текстът на ал. 2 да бъде редактиран, като изразът „дирекция „Социално подпомагане“ отпадне.

19. По чл. 55:

Считаме подобна мярка за рискова предвид философията на законопроекта, според която мнението на непълнолетния е от първостепенно значение, както и неговия интерес. Подобно преместване и необходимостта от адаптация в новото семейство крие значителни рискове за психиката на детето.

20. По § 1, т. 4:

Предлагаме дадената дефиниция да бъде редактирана, с оглед направеното от нас предложение за специализираното приемно семейство да не се прилага режима по ЗЗД.

21. По § 9, ал. 2:

Прекратяването на възпитателните мерки, наложени по Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, предполага, че тези случаи следва да бъдат разглеждани от компетентен съд и за тях да се определи нова мярка. Предвидено е прекратяване на мярката и уведомяване на дирекция „Социално подпомагане“ без да се пояснява какво следва да се предприеме след това.

22. По § 12:

Не подкрепяме предложенията в т. 2 и т. 3 за промени в Наказателния кодекс с посочените вече аргументи и принципни коментари. Също така, няма яснота какво следва да се случи с децата след насочването им към ДСП без да е наличен ресурс за специализирана работа с тях, без анализ на потребностите им и без да са налични специализирани услуги за интегрирана работа и подкрепа. Насочването на децата следва да бъде към Службите за възпитателна подкрепа, а не към ДСП.

23. По § 13:

1. По т. 1 считаме, че чл. 16а следва да се приведе в съответствие с предложението в т. 7 на § 13. Считаме, че при всеки случай на лице, за което не може да се установи точната възраст е необходима експертиза. Едва след това водещ следва да е принципа за по-благоприятно третиране.

2. По т. 9 считаме, че предвидената нова разпоредба на чл. 385в, ал. 3 не е съобразена с функциите и ролята на Службата за възпитателна подкрепа по

ЗОНПНВМНЛ. Функциите на тази Служба са да взаимодейства със съда и другите органи във всеки етап от производството по налагане на възпитателни мерки, както и в наказателното производство предвид възможността непълнолетния да се отключва на всяка фаза от него (чл. 5, ал. 4 от проекта на ЗОНПНВМНЛ). В тази връзка, считаме, че Службата следва да придружава детето в съдебна фаза. Още повече, че в чл. 387 е предвидено пряко взаимодействие на Службата с органите на съдебната власт на всяка фаза на досъдебното и съдебното производство, включително и чрез изготвяне на индивидуална оценка на непълнолетния извършител. По отношение на участието на ДСП, то разпоредбата следва да е изцяло съобразена с текста на чл. 15, ал. 4 от ЗЗД, според която представител на ДСП по настоящия адрес на детето присъства при изслушването и консултирането му, но няма ангажимент да го придружава или представлява.